

RAPPORTAGE SOORTGERICHT ONDERZOEK

*naar: kleine marterachtigen, vleermuizen,
huismus, kerkuil en steenuil*

Lekdijk West 47, Wijk bij Duurstede

COLOFON

Rapportage soortgericht onderzoek

Opdrachtgever:	Fam. J.A. Beijer (initiatiefnemer)
Contactpersoon:	Mevr. Laura van Laar (Mees Ruimte & Milieu)
Uitgevoerd door:	Bureau Buitenwaard Bosweg 27 3922 GK Elst (Ut) t. 06 22089164 e. info@bureaubuitenwaard.nl w. www.buitenwaard-ecologie.nl
Kamer van Koophandel:	77768116
BTW nr:	NL861135404B01
IBAN	NL51 KNAB 0737 2769 75
Tekst en samenstelling:	Dhr. D.J. Gijsbertsen MSc.
Controle en toetsing	Mevr. C. Koch
Status:	Definitief
Datum:	27 oktober 2023

BUREAU BUITENWAARD

Kwaliteitszorg

Bureau Buitenwaard is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Kwaliteitszorg

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de projectlocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie over verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Bureau Buitenwaard accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Bureau Buitenwaard uitgevoerde onderzoek neemt.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Vraagstelling.....	3
1.3	Leeswijzer.....	3
2	ONDERZOEKSGBIED EN VOORNEMEN.....	4
2.1	Gebiedsbeschrijving	4
2.2	Voornemen	5
3	ONDERZOEKSMETHODE	6
3.1	Algemeen	6
3.2	Kleine marterachtigen.....	6
3.3	Vleermuizen	7
3.4	Huismus.....	8
3.5	Kerkuil	8
3.6	Steenuil.....	9
3.7	Volledigheid inventarisatie.....	9
4	ONDERZOEKSRESULTATEN	10
4.1	Kleine marterachtigen.....	10
4.2	Vleermuizen	10
4.3	Huismus.....	11
4.4	Kerkuil	12
4.5	Steenuil.....	12
5	TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING.....	14
5.1	Effectanalyse	14
5.2	Toetsing.....	15
6	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	16
6.1	Algemeen	16
6.2	Resultaten	16
6.3	Effecten en toetsing	16
6.4	Vervolg stappen	16
6.5	Maatregelen.....	17
6.6	Aanbevelingen.....	18

7	GERAADPLEEGDE BRONNEN.....	19
7.1	Literatuur.....	19
7.2	Online bronnen	19
	BIJLAGE 1 - VERBODSBEPALINGEN WET NATUURBESCHERMING.....	20
	BIJLAGE 2 - FOTO IMPRESSIE	21

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In opdracht van fam. J.A. Beijer heeft Bureau Buitenwaard BV, een soortgericht onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vaste rust en verblijfplaatsen en overige beschermde gebiedsfuncties van onder de Wet natuurbescherming opgenomen soorten in plangebied Lekdijk West 47 te Wijk bij Duurstede (provincie Utrecht).

De initiatiefnemer is voornemens de bijgebouwen in het plangebied te slopen en hiervoor in de plaats een woonhuis te realiseren. Onderdeel van deze ontwikkeling zijn de aanleg en het herstel van kleinschalige landschapselementen; een knotbomenrij, hoogstamboomgaard, kruidenrijk grasland en een watergang.

In voorbereiding op deze ontwikkeling is in het kader van de Wet natuurbescherming een ecologische quickscan uitgevoerd (*Ecologische quickscan Lekdijk West 47, Wijk bij Duurstede. D.J. Gijsbertsen, 31 oktober 2022*). Tijdens deze quickscan is geconstateerd dat bij de ingreep mogelijk negatieve effecten optreden voor kleine marterachtigen, vleermuizen, huismus, kerkuil en steenuil. Deze soorten en hun verblijfplaats zijn beschermd onder artikel 3.5 (vleermuizen) en 3.1 (vogels) van de Wet natuurbescherming. Om bij uitvoering van het voornemen tijdig rekening te kunnen houden met eventueel aanwezige beschermde soorten en hun leefgebied is dit soortgericht onderzoek uitgevoerd.

In onderhavige rapportage worden de bevindingen uit dit onderzoek beschreven.

1.2 Vraagstelling

Met dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

1. Welke beschermde soorten komen in het plangebied voor?
2. Welke functie(s) heeft het plangebied voor deze soorten?
3. Leidt de ingreep tot overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?
4. Wat kan worden gedaan om (mogelijke) schade aan beschermde soorten en hun verblijfplaats te voorkomen?
5. Is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk?

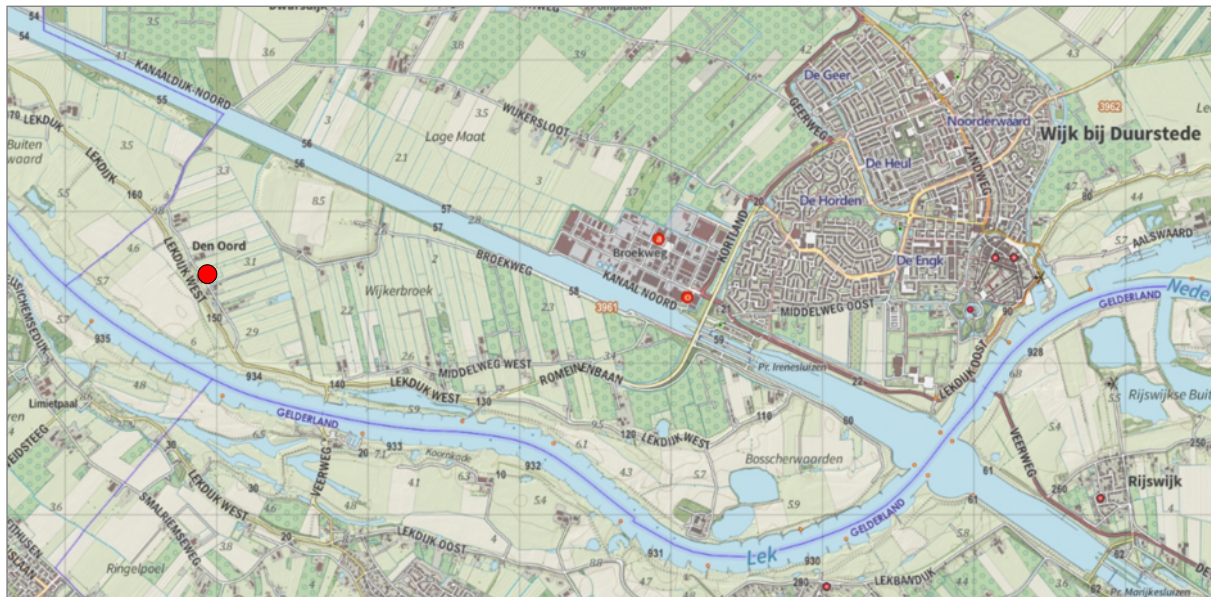
1.3 Leeswijzer

Onderhavige rapportage beschrijft de bevindingen van dit soortgericht onderzoek. Hoofdstuk 2 beschrijft het onderzoeksgebied en de voorgenomen ontwikkeling. In hoofdstuk 3 wordt de onderzoeksmethode beschreven. In hoofdstuk 4 worden de onderzoeksresultaten beschreven. Hoofdstuk 5 bevat de effectanalyse en toetsing aan de Wet natuurbescherming. Het laatste hoofdstuk (6) sluit af met de conclusie en aanbevelingen.

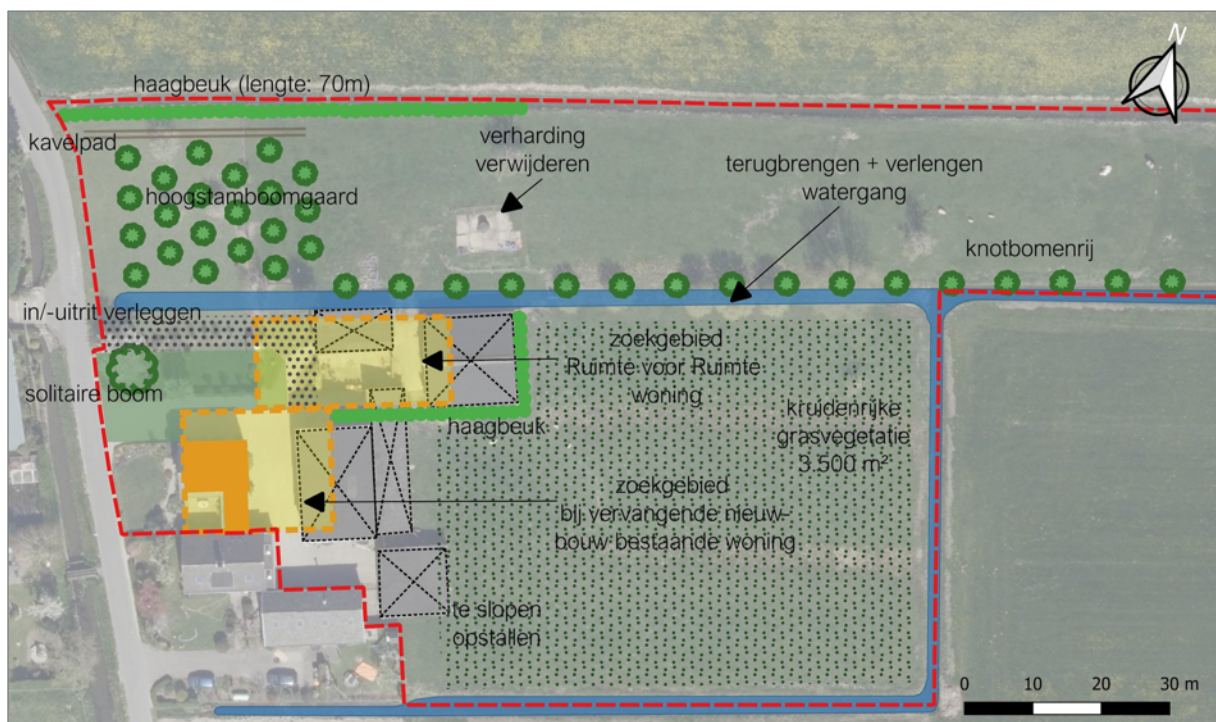
2 ONDERZOEKSGBIED EN VOORNEMEN

2.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied (fig. 2.1 en 2.2) bestaat uit een erf met woonhuis en bijgebouwen. De bijgebouwen hebben een voormalig agrarisch gebruik gediend. Rondom de bebouwing liggen een tuin, grasland en verspreid enkele knotwilgen en hoogstam fruitbomen. In het perceel ligt een grotendeels verlande watergang. Het grasland kenmerkt zich door een soortenarme vegetatie gedomineerd door Engels raaigras.

Figuur 2.1 | Indicatieve ligging van het plangebied gemarkeerd met een rode punt (bron ondergrond: OpenTopo.nl)

Figuur 2.2 | Plangebied (rood begrensd) met verbeelding van de voorgenoemde ontwikkeling (bron: Mees Ruimte & Milieu)

2.2 Voornemen

De initiatiefnemer is voornemens de bijgebouwen te slopen en hiervoor in de plaats een woonhuis te realiseren. Onderdeel van deze ontwikkeling zijn de aanleg en het herstel van kleinschalige landschapselementen; een knotbomenrij, hoogstamboomgaard, kruidenrijk grasland en watergang. Figuur 2.2 toont een verbeelding van de toekomstige situatie.

3 ONDERZOEKSMETHODE

3.1 Algemeen

De veldonderzoeken zijn uitgevoerd in 2023, door ecologisch deskundigen¹ van Bureau Buitenwaard. Zij hebben aantoonbaar ervaring met het inventariseren van de onderzochte soorten. De onderzoeksinspanning is afgestemd om de omvang en aard van het plangebied.

Onderstaande worden de onderzoeksmethode en -omstandigheden per soort(groep) beschreven.

3.2 Kleine marterachtigen

Het onderzoek naar de aanwezigheid van kleien marterachtigen is uitgevoerd met behulp van cameravallen. In de aanpak is gebruik gemaakt van suggesties uit de *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortenbescherming, provincie Noord-Brabant (2017)*.

Verspreid door het plangebied zijn twee cameravallen (Seissiger S308 (1x), Bushnell Trophy Cam HD (1x) en een struikrover uitgerust met de Browning BTC-5HDPX camera (1x) geplaatst. Om marters aan te trekken is voor de cameravallen aas in de vorm van een geperforeerd blikje sardines geplaatst. De 'vangmiddelen' zijn na plaatsing minimaal zes weken operationeel geweest en halverwege deze periode één keer verplaatst om een optimale spreiding over het plangebied te bereiken. De cameravallen zijn geplaatst op 5 april en verwijderd op 29 mei. De waarnemingen zijn geanalyseerd door ecooloog mevr. C. Koch Laar. In figuur (3.1) zijn de locaties van de cameravallen weergegeven.

Tijdens een veldbezoek overdag op 5 april is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van sporen de kleine marters, kerkuil en steenuil. Hierbij is o.a. gezocht naar uitwerpselen, krabsporen, prenten, prooiresten en verblijfplaatsen.

Figuur 3.1 | Plangebied (rood onderbroken lijn) met locaties van cameravallen (punten) en de struikrover (driehoek). Oranje markeert de 1^e positie, blauw markeert de 2^e positie.

¹ Het ministerie van LNV verstaat onder een ter zake kundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis van de bij dit project betrokken ter zake kundigen is opgedaan op HBO-, dan wel universitair niveau middels een opleiding met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of als ecooloog werkzaam voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soorten bescherming.

3.3 Vleermuizen

Het onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen is uitgevoerd conform de richtlijnen uit het door het bevoegd gezag goedgekeurde Vleermuisprotocol (2021). Dit protocol is ontwikkeld door de Zoogdiervereniging en het Netwerk Groene Bureaus in samenwerking met de Dienst Landelijk gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De veldbezoeken zijn uitgevoerd onder voor vleermuizen gunstige omstandigheden: niet te harde wind, milde temperaturen en weinig tot geen neerslag. Tijdens de veldbezoeken is op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Met behulp van een *heterodyne batdetector* met opname- en vertragsingsfunctie (Pettersson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden hoorbaar gemaakt voor mensen. Wanneer een soort op grond van frequentie, klank en ritme niet met zekerheid kon worden gedetermineerd, is een opname gemaakt met een extern opnameapparaat (Roland Edirol R-05). Met behulp van computersoftware (BatExplorer) zijn deze opnamen geanalyseerd om een soort op naam te brengen. Door tijdens een onderzoek zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en het gedrag vastgesteld. Voor visuele waarneming is gebruik gemaakt van een krachtige zaklamp (1000+ lumen).

In dit onderzoek is naar aanleiding van de bevindingen uit het verkennend onderzoek specifiek gelet op de aanwezigheid van onderstaande gebouwbewonende soorten en hun verblijfplaats (tab. 3.1).

Tabel 3.1 | Overzicht van onderzochte soorten en type verblijfplaats

Soort	Zomer	Kraam	Paar	Winter*
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Ja	Ja	Ja	Ja
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	Ja	n.v.t.	Ja	n.v.t.
Gewone grootoorvleermuis (<i>Plecotus aeritus</i>)	Ja	Ja	Ja	Ja
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	Ja	n.v.t.	Ja	n.v.t.

* massawinterverblijfplaatsen zijn op voorhand uitgesloten

Onderzoek zomer- en kraamverblijfplaatsen

Het onderzoek naar de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen bestond uit twee avondbezoeken en één ochtendbezoek in de periode tussen 15 mei en 15 juli 2023. Beide avondbezoeken starten rond zonsondergang en duurden twee en een half uur, het ochtendbezoek eindigde rond zonsopgang en duurde drie uur. De onderzoeken zijn uitgevoerd met een interval van minimaal 20 dagen tussen beide avondbezoeken.

Onderzoek paarverblijfplaatsen

De aanwezigheid van paarplaatsen is onderzocht tijdens twee veldbezoeken van twee uur in de periode tussen 15 augustus en 30 september 2023. Deze onderzoeken zijn uitgevoerd rond middernacht met minimaal 20 dagen tussentijd.

Onderzoek winterverblijfplaatsen en overige gebiedsfuncties

Het onderzoek naar de aanwezigheid van solitaire winterverblijfplaatsen (zwermplaatsen) van de in tabel 2 genoemde soorten is integraal meegenomen in het onderzoek naar zomer- en paarverblijfplaatsen.

Het onderzoek naar de aanwezigheid van andere voor vleermuizen belangrijke gebiedsfuncties zoals vliegroutes en foerageergebied vormde geen onderdeel van dit onderzoek. Eventuele waarnemingen met betrekking tot deze functies zijn indien van toepassing geregistreerd in het onderzoek en verwerkt in onderstaande analyse.

In tabel (3.2) zijn de onderzoeksmomenten en -omstandigheden samengevat.

Tabel 3.2 | Overzicht vleermuisonderzoek en omstandigheden

Nr.	Datum	# onderzoekers	Tijdstip	Weersomstandigheden
1	29 mei	2	21:44 - 00:14	13 °C Bft NNO 3
2	20 juni	2	02:20 - 05:20	20 °C Bft ONO 2
3	26 juni	3	22:02 - 00:32	18 °C Bft NW 2
4	17 aug.	2	21:15 - 23:15	28 °C Bft NO 2
5	11 sept.	2	22:00 - 00:00	22 °C Bft N 1

3.4 Huismus

Bij onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen (nesten) van de huismus (*Passer domesticus*) hanteert Bureau Buitenwaard de richtlijnen van het bevoegd gezag zoals deze zijn opgenomen in het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023). Hierin worden twee veldbezoeken in de periode tussen 1 april en 15 mei voorgeschreven. De veldbezoeken worden uitgevoerd onder gunstige omstandigheden en met een tussenperiode van minimaal 10 dagen.

Bij de veldbezoeken is specifiek gelet op:

- Nest indicierend gedrag zoals nestbouw, transport van voedsel en bedelende jongen,
- Territorium indicierend gedrag zoals zingend mannetje, paarvorming bij een nestplaats, paring of ander sociaal gedrag.

Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd op zicht en geluid, bij het veldwerk is gebruik gemaakt van een lichtsterke verrekijker (Swarovski EL 10x42). De geluidswaarnemingen werden met het blote oor gedaan. De veldbezoeken zijn uitgevoerd onder voor huismussen gunstige omstandigheden: droog, weinig wind en milde temperaturen.

In onderstaande tabel (3.3) zijn de onderzoeksmomenten en -omstandigheden samengevat.

Tabel 3.3 | Overzicht huismusonderzoek en omstandigheden

Nr.	Datum	# Onderzoekers	Tijdstip	Weersomstandigheden
1	5 april	1	08:30 – 10:30	7 °C Bft O 1 onbewolkt en droog
2	26 april	1	10:30 – 12:00	8 °C Bft NNW 2 bewolkt en droog

3.5 Kerkuil

Het onderzoek naar de kerkuil (*Tyto alba*) is uitgevoerd in combinatie met het onderzoek naar steenuilen (§ 3.6) en/of vleermuizen (§ 3.3) in de avondschemer in de periode tussen 1 februari en 15 oktober. Het sporenonderzoek, waarbij gezocht is naar uitwerpselen, braakballen, prooiresten of andere sporen is op 5 april overdag uitgevoerd. Dit onderzoek is uitgevoerd conform de kaders uit het Kennisdocument Kerkuil (BIJ12, 2017).

Bij de veldbezoeken is specifiek gelet op:

- Nest indicierend gedrag zoals nestbouw, transport van voedsel en bedelende jongen,
- Territorium indicierend gedrag zoals roepende mannetje of ander sociaal gedrag.

Het onderzoek naar de kerkuil is uitgevoerd op zicht en geluid. Bij het veldwerk is gebruik gemaakt van een verrekijker (Swarovski EL 10x42) en krachtige zaklamp (1000+ lumen). Het veldwerk is verricht door één of twee onderzoeker.

3.6 Steenuil

Het onderzoek naar de steenuil is uitgevoerd conform de kaders uit het Kennisdocument Steenuil (BIJ12, 2017), tijdens drie gerichte veldbezoeken in de avondschemer in de periode tussen 1 februari en 30 april. Het sporenonderzoek, waarbij gezocht is naar uitwerpselen, braakballen, prooiresten of andere sporen is op 5 april overdag uitgevoerd. Het veldwerk is verricht door één onderzoeker. Bij het veldwerk is gebruik gemaakt van een verrekijker (Swarovski EL 10x42) en krachtige zaklamp (1000+ lumen). Om de eventuele aanwezigheid van steenuilen te controleren is tijdens het onderzoek de roep van de vogel afgespeeld.

Bij de veldbezoeken is specifiek gelet op:

- Nest indicierend gedrag zoals nestbouw, transport van voedsel en bedelende jongen,
- Territorium indicierend gedrag zoals roepende mannetje of ander sociaal gedrag.

In onderstaande tabel (3.4) zijn de onderzoeksmomenten en -omstandigheden samengevat.

Tabel 3.4 | Overzicht steenuilenonderzoek en omstandigheden

Nr.	Datum	# Onderzoekers	Tijdstip	Weersomstandigheden
1	14 feb.	1	19:30 – 21:30	7 °C Bft ZO3 1 onbewolkt en droog
2	14 maart	1	20:00 – 22:00	4 °C Bft W 2 half bewolkt en droog
3	16 maart	1	19:30 – 21:30	7 °C Bft Z 3 bewolkt met af en toe neerslag

3.7 Volledigheid inventarisatie

Dit onderzoek is uitgevoerd volgens de richtlijnen van het bevoegd gezag. Zo is voldaan aan de onderzoeksinspanning die vereist is om een eventuele ontheffing op de Wet natuurbescherming te kunnen verkrijgen, of is in afdoende mate aangetoond dat de onderzochte soorten en gebiedsfuncties niet binnen het onderzochte gebied aanwezig zijn.

Een inventarisatie is een steekproef gebaseerd op momentopnames. Hierdoor kan niet worden uitgesloten dat soorten en functies die niet waargenomen zijn op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat de Wet natuurbescherming een initiatiefnemer vraagt te doen wat redelijkerwijs verwacht kan worden.

Met de gekozen onderzoeksmethode en inspanning is voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Met het onderhavige onderzoek heeft de initiatiefnemer gedaan wat redelijkerwijs verwacht kan worden.

4 ONDERZOEKSRESULTATEN

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van waarnemingen en vastgestelde gebiedsfuncties. De locatie plattegrond (fig. 4.3) en tabel (4.1) aan het einde van dit hoofdstuk geven een samenvatting van de aanwezige beschermde soorten en functies.

4.1 Kleine marterachtigen

Tijdens het sporenonderzoek zijn geen waarnemingen gedaan die duiden op aanwezigheid van soorten uit deze groep. Ook bij cameravallen onderzoek zijn geen beelden van marters (of andere strikt beschermde soorten) vastgelegd. Wel zijn door de cameravallen beelden van de steenuil, egel, bruine rat, algemene muizen en vogelsoorten vastgelegd. De aanwezigheid van kleine marterachtigen in het plangebied wordt op grond van de onderzoeksresultaten uitgesloten.

4.2 Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken zijn in en om het plangebied twee soorten vleermuizen waargenomen:

- Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
- Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)
- Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*)
- Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*)

Deze vleermuissoorten zijn gebouw bewonend. De ruige dwergvleermuis verblijft ook geregeld in bomen. De rosse vleermuis is een vrijwel uitsluitend boombewonende soort.

Onderzoek zomer- en kraamverblijfplaatsen

Tijdens alle zomer- en kraamverblijfplaats onderzoeken zijn gewone dwergvleermuizen in en om het plangebied aangetroffen. Dit betrof tot maximaal zeven dieren die passerend en foeragerend boven de tuin, rondom de gebouwen en in de ruime context (omliggende tuinen, watergangen en graslanden) zijn waargenomen. Vermeldenswaard is dat tijdens alle onderzoeken (incidenteel) sociale roep van de gewone dwergvleermuis werd gehoord in (de nabijheid van) het plangebied.

Tijdens de onderzoeken werden net buiten het plangebied vier à vijf uitvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen aan de achterzijde van huisnummer 46. Hier bevindt zich een zomerverblijfplaats onder de nokvorst en de direct naastliggende dakpannen.

De overige soorten (ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis) zijn slechts enkele maken passerend waargenomen. Deze dieren vertoonden geen specifieke associatie met het plangebied.

Onderzoek paarverblijfplaatsen

Tijdens de najaarsonderzoeken (2) zijn meerdere gewone- en één passerende ruige dwergvleermuis waargenomen. Het totaal aantal dieren tijdens een onderzoek betrof vijf gewone dwergvleermuizen. Net als tijdens de eerdere onderzoeken zijn de dieren passerend en/of foeragerend in en om het plangebied waargenomen.

Bij veldbezoeken is rondom de woonhuizen (nr. 46 en 47) baltsgedrag van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Hier is een paarterritorium aanwezig. Een precieze verblijfplaats kon niet worden vastgesteld, maar bevindt zich naar alle waarschijnlijkheid op de locatie van het eerder aangetroffen zomerverblijf aan de achterzijde van nr. 46.

Onderzoek winterverblijfplaatsen en overige gebiedsfuncties

Tijdens het vleermuis onderzoek is geen zwermgedrag of andere indicatie voor de aanwezigheid van (solitaire) winterverblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen.

Dit onderzoek was primair gericht op de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen in de gebouwen binnen het plangebied. Bij de onderzoeken is regelmatig activiteit van foeragerende (gewone dwerg)vleermuizen waargenomen. Deze activiteit concentreert zich niet specifiek in het plangebied maar betreft in het algemeen het landschap waar het plangebied onderdeel van uitmaakt. Het plangebied is integraal onderdeel van dit foerageergebied maar vormt op zichzelf geen essentieel element. Op grond van de waarnemingen kan de aanwezigheid van overige voor vleermuizen belangrijke gebiedsfuncties zoals vliegroutes of essentieel foerageergebied binnen het plangebied worden uitgesloten.

De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen in de bebouwing binnen het plangebied kan op grond van de onderzoeksresultaten worden uitgesloten. Figuur 4.1 geeft een impressie van waarnemingen.

Figuur 4.1 | Het onderzoeksgebied (rood onderbroken lijn) met indicatief de positie van de waargenomen vleermuizen (punten). De gele driehoek markeert de locatie van de aangetroffen vleermuisverblijfplaats. (bron ondergrond: GoogleEarthPro)

4.3 Huismus

Tijdens het onderzoek naar huismussen zijn meerdere verblijfplaatsen (nesten) aangetroffen in het plangebied. In totaal zijn zeven zingende mannetjes geteld. Rondom de nestplaatsen op het dak en de dakgoten zijn vrouwtjes waargenomen met nestmateriaal en voedsel. Alle nesten bevinden zich onder de eerste rijen dakpannen van het woonhuis (nr. 47).

Struiken in de tuin en met name de heg, aan de noordzijde van de oprit worden door de mussen gebruikt als schuil- en kwetterplaats. De vogels zijn ook kwetterend waargenomen in struiken aan de westzijde van de Lekdijk West. Er zijn geen waarnemingen gedaan die indicatief zijn voor andere voor

huismussen belangrijke gebiedsfuncties zoals bijvoorbeeld foerageergebied. Het plangebied en omgeving vormen integraal leef- en foerageergebied voor de soort.

De aangetroffen nestplaatsen zijn indicatief weergegeven in figuur 4.2 en in de fotobijlage (aan het einde van dit document).

4.4 Kerkuil

Bij het onderzoek naar kerkuilen zijn geen sporen of kerkuilen waargenomen. Ook tijdens andere veldbezoeken zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van deze soort in (de nabijheid van) het plangebied aangetroffen. De aanwezigheid van de kerkuil in het plangebied wordt daarom op grond van de onderzoeksresultaten uitgesloten.

4.5 Steenuil

Tijdens alle steenuilen onderzoeken zijn in en om het plangebied steenuilen waargenomen. In het vroege voorjaar werd een roepend mannetje waargenomen op het dak van het meest oostelijke bijgebouw. De aanwezigheid van de vogel concentreerde zich echter rondom de gebouwen aan de westzijde van Lekdijk West (nr. 48). Hier werd tijdens het huismussen onderzoek op 5 april een rustende steenuil in één van de schuren (zichtbaar vanaf de openbare weg) gezien. Tijdens de nachtelijke onderzoeken gericht op de steenuil is herhaaldelijk een roepend dier gehoord vanuit de boomgaard aan de westzijde van Lekdijk West. In deze boomgaard is een steenuilennestkast aanwezig waarin (naar zeggen van de omwonenden) in voorgaande jaren een steenuil gebroed heeft. Behalve hier is de vogel roepen op omliggende erven ten zuiden en westen van het plangebied gehoord. Ook is de steenuil vastgelegd door de camera's die ten behoeve van het marteronderzoek geplaatst zijn (1x op de camera van de struikrover (oranje driehoek, fig. 3.1) en 1x op een camera op de zolder van de koeienstal (blauwe punt, fig. 3.1). Aanvankelijk leken deze waarnemingen te duiden op de aanwezigheid van een territorium overlappend met het plangebied. De aanwezigheid van de steenuil in het plangebied leek zich, op basis van sporen (veren, uitwerpselen en braakballen) en camerabeelden, te beperken tot het incidenteel rusten in de hoge schuur centraal op het erf (zie blauwe punt in fig. 3.1). Aanwezigheid van een nestplaats leek echter uitgesloten.

Dit veranderde toen tijdens het vleermuisonderzoek op 20 juni bedelende jonge uilen werden gehoord in de stal aan de oostzijde van het plangebied. De waarneming van volwassensteenuilen bevestigde de aanwezigheid van een nest aan de zuidzijde van de schuur tussen de dak- en isolatieplaten.

De aangetroffen nestplaats is indicatief weergegeven in figuur 4.2 en in de fotobijlage (aan het einde van dit document).

Figuur 4.2 | Het plangebied (rood onderbroken lijn) met indicatieve weergave van aangetroffen nesten. De grijze punten aan de westzijde van de Lekdijk West markeren de locaties waar een steenuilennestkast hangt (bovenste punt) en een rustende steenuil is waargenomen (onderste punt). (bron ondergrond: GoogleEarthPro)

5 TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING

In dit hoofdstuk wordt een analyse gemaakt van het effect dat de voorgenomen ontwikkeling heeft op de aangetroffen beschermde soorten en/of functies. Tevens worden deze effecten getoetst aan het kader van de Wet natuurbescherming. Effecten op kleine marterachtigen en de kerkuil kunnen op voorhand uitgesloten worden, deze soorten zijn tijdens dit nader onderzoek niet aangetroffen.

5.1 Effectanalyse

5.1.1 Vleermuizen

Binnen het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig.

Wel is in de directe nabijheid van het plangebied een zomerverblijfplaats van enkele gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Bij uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling wordt deze verblijfplaats niet aangetast. Directe negatieve effecten kunnen daarom op voorhand worden uitgesloten. Om eventuele indirecte versturende effecten op de verblijfplaats te voorkomen worden in het volgende hoofdstuk (6) enkele aanbevelingen gedaan.

Het plangebied wordt regelmatig bezocht door foeragerende gewone dwergvleermuizen en incidenteel door andere soorten (ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis). Gelet op het kleine aantal vleermuizen dat het plangebied bezoekt de onregelmatige aanwezigheid van de dieren en het karakter van het omliggende landschap vormt het plangebied op zichzelf geen essentieel foerageergebied. Negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling op foeragerende vleermuizen kunnen daarom redelijkerwijs uitgesloten worden. Om verstoring van in de omgeving foeragerende vleermuizen te voorkomen worden in het volgende hoofdstuk (6) aanbevelingen gedaan.

5.1.2 Huismus

Binnen het plangebied zijn zeven vaste rust- en verblijfplaatsen (nesten) van de huismus aangetroffen. Deze verblijfplaatsen bevinden zich in het woonhuis en worden daarom bij sloop van de bedrijfsgebouwen niet aangetast.

Het plangebied vormt samen met de omliggende ruimte onderdeel van het leefgebied van huismussen. Bij uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling blijven de tuin en heg behouden. De ontwikkeling is verder niet van invloed op de ruimere context. Negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkeling op huismussen zijn daarom uitgesloten.

In het voorlopig inrichtingsplan voor het plangebied (fig. 2.2) is de ontwikkeling van een kleine boomgaard en tuin rondom de bebouwing voorzien. Deze elementen vormen in samenhang met het omliggende landschap een aantrekkelijk habitat voor huismussen. Met deze inrichting wordt het plangebied in de toekomst, aantrekkelijker voor huismussen.

5.1.3 Steenuil

Het plangebied vormt onderdeel van het leefgebied van de steenuil ook wordt de stal achter op het erf gebruikt om te broeden (vaste rust- en verblijfplaats). Incidenteel wordt de hoge schuur centraal op het erf gebruikt als rustplaats gedurende de dag. Bij uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling worden de gebouwen waarin de steenuil verblijft gesloopt. Hiermee verdwijnt de nestplaats en incidentele rustplaatsen. Gelet op het incidentele gebruik van de rustplaats (de vogel is in een periode

van drie weken één keer waargenomen in de schuur) wordt deze rustplaats niet als essentieel gekenmerkt.

Uitgezonderd bovengenoemde functies treden als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling alleen positieve effecten op het leefgebied van de soort op. De landschappelijke inpassing (fig. 2.2) draagt positief bij aan de kwaliteit van het leefgebied van de soort, door dat schuilplaatsen ontstaan en het voedselaanbod toeneemt.

5.2 Toetsing

5.2.1 Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, op basis van de Habitatrichtlijn. Ten aanzien van beschermde diersoorten op grond van de Habitatrichtlijn verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen (art 3.5 lid 1), het opzettelijk verstoren (art 3.5 lid 2) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (art 3.5 lid 4). Daarnaast is het functioneel leefgebied van vleermuizen beschermd voor zover dit van belang is om de gunstige staat van instandhouding van een soort te waarborgen.

Uit de effectanalyse blijkt dat bij uitvoering van het voornemen geen negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen optreden. Negatieve effecten op andere voor vleermuizen belangrijke gebiedsfuncties zoals essentieel foerageergebied of vliegroutes kunnen redelijkerwijs worden uitgesloten. Overtreding van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming is daarom niet aan de orde.

Om verstoring van de naast het plangebied aanwezige vleermuisverblijfplaats en in de omgeving van het plangebied foeragerende vleermuizen te voorkomen, worden op grond van het zorgvuldigheidsbeginsel (Wnb, artikel 1.11) worden in het volgende hoofdstuk (§ 6.5) voorzorgsmaatregel beschreven. Voor het toepassen van deze maatregelen is geen ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig.

5.2.2 Vogels

Vogels worden beschermd onder de Wet natuurbescherming, op basis van de Vogelrichtlijn. Ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen (art. 3.1 lid 1), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren (art. 3.1 lid 2), het rapen of onder zich hebben van eieren (art. 3.1 lid 3) en het opzettelijk storen van vogels (art. 3.1 lid 4). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (art. 3.1 lid 5).

Uit de effectanalyse blijkt dat bij uitvoering van het voornemen negatieve effecten op de vaste rust- en verblijfplaats (nest) van een steenuil optreden. Om schade aan steenuilen te voorkomen dienen specifieke voorzorgsmaatregelen toegepast te worden. Voor het verwijderen van de nestplaats en het treffen van voorzorgsmaatregelen ter voorkoming van schade aan steenuilen en is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

De voorgenomen ontwikkeling is positief van invloed op het functionele leefgebied van de steenuil. Aanvullende maatregelen ter bescherming van deze gebiedsfunctie zijn daarom niet van toepassing.

6 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

6.1 Algemeen

Dit soortgericht onderzoek heeft plaatsgevonden volgens de wettelijke goedgekeurde protocollen en richtlijnen voor het onderzoek naar de onderzochte soort(en)groepen. Het plangebied is daarom afdoende onderzocht.

6.2 Resultaten

Bij het onderzoek zijn de in onderstaande tabel (6.1) weergegeven beschermde functies aangetroffen.

Tabel 6.1 | Overzicht beschermde soorten en functies binnen het plangebied

Soort	Functie	Aantal
Huismus	Vaste rust- en verblijfplaatsen (nesten) en leefgebied	7
Steenuil	Vaste rust- en verblijfplaats (nest)	1

Voor het verstoren en vernietigen van verblijfplaatsen is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Ook dienen maatregelen te worden getroffen om schade aan de in het plangebied verblijvende dieren te voorkomen en de verloren verblijfplaatsen te compenseren ten einde de duurzame staat van instandhouding te waarborgen.

6.3 Effecten en toetsing

Bij uitvoering van de werkzaamheden zal één nest van de steenuil verloren gaan.

Negatieve effecten op andere beschermde verblijfplaatsen of essentiële gebiedsfuncties worden op grond van dit onderzoek uitgesloten. Voor een aantal soorten zijn ter voorkoming van schade, voorzorgsmaatregelen van toepassing

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden worden lid 2 en 4 van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming overtreden.

6.4 Vervolg stappen

Om de voorgenomen ontwikkeling te kunnen realiseren zijn vervolgstappen noodzakelijk. Onderstaand worden deze opvolgend weergegeven:

1. Activiteiten- en mitigatieplan

Ten behoeve van het onderbouwen van een ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming dient een activiteitenplan te worden opgesteld. In dit plan worden (mitigerende)maatregelen bedoeld om negatieve effecten op de aanwezige soorten te voorkomen en de gunstige staat van instandhouding te waarborgen nader uitgewerkt. Tevens bevat een de onderbouwing van het belang van een voorgenomen ontwikkeling en een alternatieven afweging voor de ontwikkeling.

2. Ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming

Indien het aangedragen belang voldoende onderbouwd kan worden en afdoende mitigerende maatregelen (zoals vastgelegd in het activiteitenplan) toegepast worden, kan het bevoegd gezag een ontheffing toekennen. Het laten goedkeuren van een activiteitenplan én het uitvoeren van de bijbehorende mitigerende maatregelen dient vóór aanvang van de voorgenomen ontwikkeling

afgerond te zijn. De behandelperiode van een aanvraag is 13 weken, eventueel te verlengen met 7 weken. Een ontheffingsaanvraag wordt schriftelijk ingediend bij het bevoegd gezag; provincie Utrecht.

3. Ecologisch werkprotocol (optioneel)

Het bevoegd gezag kan in de ontheffing het opstellen van een ecologisch werkprotocol voorschrijven. Hierin worden de periode waarin en wijze waarop de mitigerende- en voorzorgsmaatregelen uitgevoerd dienen te worden concreet uitgewerkt. Ook wordt hierin aangegeven op welke momenten in het werkproces begeleiding door een deskundig ecooloog noodzakelijk is.

Wanneer een werkprotocol geen verplichting is vanuit de ontheffing. Kan worden volstaan met een logboek. Hierin worden de toegepaste mitigerende maatregelen en eventuele bijzonderheden in relatie tot beschermde soorten gedurende de uitvoering van het project, vastgelegd. Het logboek dient doorgaans te verantwoording te worden gedeeld met het bevoegd gezag.

4. Ecologische begeleiding

Een deel van de voorzorgs- en mitigerende maatregelen dient te worden uitgevoerd door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Welke werkzaamheden dit betreft wordt uitgewerkt in het activiteiten- en mitigatieplan.

6.5 Maatregelen

Onderstaande maatregelen worden voorgeschreven ter voorkoming van schade aan soorten en gebiedsfuncties waarvoor geen ontheffing wordt aangevraagd. De maatregelen zijn bindend van toepassing bij uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling. Het niet toepassen van deze maatregelen leidt mogelijk tot overtreding van de Wnb. Afwijken van onderstaande maatregelen kan alleen plaatsvinden na afstemming met een deskundig ecooloog.

1. Maatregelen vleermuizen

Beperk verlichting: vleermuizen zijn gevoelig voor verlichting en vermijden locaties met kunstlicht. Bij toepassing van tijdelijke bouwplaats verlichting en permanent verlichting in de nieuwe situatie is het daarom aan te bevelen gebruik te maken van objectgerichte verlichting. Op deze wijze wordt uitstraling van licht naar de omgeving voorkomen en blijft het maximaal donker rondom het plangebied; met name in de zone waar vleermuizen foerageren. Tevens dient bij het toepassen van (tijdelijke) verlichting te allen tijde te worden voorkomen dat de naast het plangebied aanwezige verblijfplaats niet uitgelicht wordt. Om verstoring van vleermuizen te voorkomen dient rondom de verblijfplaats te allen tijde donkerte gewaarborgd te worden.

2. Algemene broedvogels

Werk buiten het broedseizoen: om de vestiging van algemene broedvogels te voorkomen kunnen de werkzaamheden aan bomen en struiken (rooien of snoeien) en het slopen van gebouwen het beste worden uitgevoerd in de periode tussen half augustus en half maart. Op deze wijze wordt gewerkt buiten het seizoen waarin de meeste vogels broeden. Wanneer rooi- of sloopwerkzaamheden plaatsvinden buiten de bovengenoemde 'minst kwetsbareperiode' dient het plangebied vooraf door een ecooloog te worden gecontroleerd op de aanwezigheid van algemene broedvogels.

3. Algemene zorgplicht

Bij uitvoering van werkzaamheden is te allen tijde en voor alle soortgroepen de algemene zorgplicht van toepassing (Wnb, artikel 1.11). Deze schrijft voor dat nadelige gevolgen van ruimtelijk inrichting

en ontwikkeling (en bestendig beheer en onderhoud) voor flora en fauna zoveel als mogelijk voorkomen moeten worden. Dit betekent dat wanneer tijdens uitvoering van de werkzaamheden algemeen beschermde soorten als konijn, egel of gewone pad worden aangetroffen, zij de ruimte en tijd moeten krijgen om een veilig heenkomen te zoeken. Indien nodig kunnen aangetroffen exemplaren voorzichtig verplaatst worden naar een naastgelegen locatie waar geen werkzaamheden uitgevoerd worden.

6.6 Aanbevelingen

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden en de toekomstige inrichting van het plangebied wordt aanbevolen rekening te houden met flora en fauna. Dit vindt plaats op vrijwillige basis en draagt bij aan de bescherming en ontwikkeling van biodiversiteit (er geldt geen wettelijke plicht voor het toepassen van deze aanbevelingen). Wij adviseren voor dit project de volgende maatregelen:

- Bij toepassing van tijdelijke bouwplaats verlichting en permanent verlichting in de nieuwe situatie; gebruik maken van objectgerichte verlichting. Op deze wijze wordt uitstraling van licht naar de omgeving voorkomen en blijft het maximaal donker rondom het plangebied.
- Waar mogelijk behouden of ontwikkelen van groenstructuren in en om het plangebied. Door in de toekomstige situatie te zorgen voor perken en andere onverharde delen van het terrein (gazons, borders etc.) en waar mogelijk bomen of struiken te sparen of aan te planten ontstaan kansen voor biodiversiteit. Dit creëert tevens aantrekkelijke omstandigheden voor foeragerende vleermuizen.
- Het realiseren van in de nieuwbouw geïntegreerde broed- en verblijfplaatsen voor gebouwbewonende soorten zoals huismus, zwarte roodstaart, witte kwikstaart en vleermuizen. De positie van het plangebied en de voorgenomen ontwikkeling lenen zich uitstekend voor het aanbrengen van in de nieuwbouw geïntegreerde verblijfplaatsen voor bovengenoemde soorten die als gevolg van de hedendaagse efficiënte woningbouw moeilijk aan broed- en verblijfplaatsen kunnen komen. Op deze manier kan de lokale populatie op een duurzame manier worden ondersteund. Meer informatie is te vinden op de website: '*checklist groen bouwen*'²).

² <https://www.checklistgroenbouwen.nl>

7 GERAADPLEEGDE BRONNEN

7.1 Literatuur

- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum insecten en anderen ongewervelde. Leiden.
- Diepenbeek A. van (1999). Veldgids diersporen, vogels, zoogdieren en reptielen herkenning en determinatie voor West-Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist 5e druk 2015.
- Gijsbertsen D.J. (2022). Ecologische quickscan Lekdijk West 47 te Wijk bij Duurstede. Bureau Buitenwaard, 31 oktober 2022
- Korsten, E., (2012). Vleermuiskasten. Overzicht van toepassing, gebruik en succesfactoren. Bureau Waardenburg-rapport met kenmerk: 12-156. Culemborg, november 2012.
- Limpens, H., Mosterd, K., & Bongers, B. (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Brochure: Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen.
- Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021.
- Netwerk Groene Bureaus. (2017). Soorteninventarisatieprotocol in het kader van de Wet natuurbescherming. Odijk: Netwerk Groene Bureaus.
- Provincie Noord- Brabant (2017). Handreiking kleine marters in relatie tot soortenbescherming.
- Westra S.A. et al (2021). Op weg naar gestandaardiseerd onderzoek met wildcamera's, Vakblad Natuur Bos en Landschap.

7.2 Online bronnen

- Kennisdocumenten: www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/
- Natuurinclusief bouwen (<https://bouwnatuurinclusief.nl>)
- NDFF: NDFF-uitvoerportaal (Nationale Databank Flora en Fauna) – ndff.ecogrid.nl
- RAVON: www.ravon.nl/soorten/soortinformatie
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland: (www.rvo.nl/onderwerpen/ruimtelijke-ingrepen/ontheffing-of-vrijstelling/ecologisch-deskundige#deskundigheidseisen)
- Verspreidingsatlas: (www.verspreidingsatlas.nl)
- Vogelbescherming en Zoogdier Vereniging: (www.checklistgroenbouwen.nl)
- Waarneming.nl: (www.waarneming.nl)

BIJLAGE 1 - VERBODSBEPALINGEN WET NATUURBESCHERMING

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1	Art 3.5 lid 1	Art 3.10 lid 1a
Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2	Art 3.5 lid 4	Art 3.10 lid 1b
Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3	Art 3.5 lid 3	Niet van toepassing.
Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	
Art 3.1 lid 4 en lid 5	Art 3.5 lid 2	Niet van toepassing.
Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5	Art 3.10 lid 1c
	Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

BIJLAGE 2 - FOTO IMPRESSIE

Foto 1 | Woonhuis met indicatieve locatie van huismus nesten (gele punt), op de achtergrond is huis nr. 46 zichtbaar, de rode cirkel markeert de locatie van het vleermuisverblijf.

Foto 2 | Steenuil vastgelegd door de cameraval op de zolder van de hoge schuur (zie blauwe punt, fig. 3.1)